

Вибір конкретного підходу до управління розвитком підприємства має, як правило, суб'єктивний характер і визначається метою і цільовими установками підприємства і особливостями керівництва. Для побудови несуперечливого методичного підходу до розвитку підприємства необхідно об'єднувати окремі складові методологічних підходів: системний підхід, функціональний підхід, стратегічний моніторинг, часткові стратегії розвитку, концепцію управління розвитком потенціалу, проектно-програмні підходи. Це дозволяє максимально адаптувати стратегію розвитку підприємства до конкретної економічної ситуації і досягти більш ефективних результатів управління.

УДК 336

Ірина Химич, к.е.н., асистент, Христина Бабій, ст. гр. БФсп–41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Iryna Khymych, Chrystyna Babii

CHARACTERISTICS OF COMMERCIAL BANK ACTIVE TRANSACTIONS

У діяльності комерційного банку важливим моментом є не тільки формування ресурсів, а також їхнє ефективне розміщення. Тому одним з основних напрямів аналізу банківської діяльності є аналіз його активних операцій, що має сприяти підвищенню ефективності управління активами банку.

Активні операції банків полягають у діяльності, пов'язаній із розміщенням і використанням власного капіталу, залучених і позичених коштів для одержання прибутку при раціональному розподілі ризиків за окремими видами операцій і підтриманні ліквідності.

Активні операції банку – це фінансові операції з розміщення коштів з метою отримання доходу.

Активні операції банку – це операції з розміщення мобілізованих банком ресурсів у депозити, кредити, інвестиції, основні засоби й товарно-матеріальні цінності. До них належать:

- операції з вкладення банківських ресурсів у грошові кошти в готівковій і безготівковій формах із метою підтримання ліквідності банку;
- розрахункові операції, пов'язані з платежами клієнтів;
- касові операції з приймання і видавання готівки;
- кредитні операції, пов'язані з наданням кредитів різних форм і видів юридичним, фізичним особам, банкам;
- інвестиційні операції з вкладення банківських ресурсів у цінні папери (акції, державні та корпоративні облігації) на тривалий строк;
- фондові операції з купівлі-продажу цінних паперів;
- валютні операції з купівлі-продажу іноземної валюти на внутрішньому та міжнародному валютних ринках;
- депозитні операції з розміщення тимчасово вільних ресурсів банку в депозити в НБУ та в інших банках;
- операції з купівлі-продажу банківських металів на внутрішньому і міжнародному валютних ринках;
- операції з придбання основних засобів, матеріальних та нематеріальних активів.

Загальну характеристику активних операцій банків представлено в табл. 1.

Активні операції банки здійснюють у межах наявних ресурсів, тобто у межах залишку грошових коштів на кореспондентському рахунку в НБУ (при проведенні операцій у безготівковому порядку) та в касі (при проведенні операцій з готівкою).

Метою аналізу активів банку та операцій з ними є, з одного боку оцінка раціональності фактичної структури активів з погляду забезпечення прибутковості та стабільності роботи банку, а з іншого – визначення шляхів її оптимізації та узагальнюючої оцінки, прогнозу майбутніх результатів діяльності і фінансового потенціалу банку.

Основними завданнями аналізу активів банку є такі як:

- дослідження та оцінка динаміки складу, обсягів та структури активів;
- дослідження та оцінка динаміки складу, обсягів і структури доходних і недоходних активів;
- дослідження та оцінка якості активів;
- дослідження та оцінка якості «кредитного портфеля» за класифікаційними видами кредитів;
- дослідження та оцінка «портфеля цінних паперів»;
- дослідження та оцінка іммобілізованих активів у дебіторську заборгованість, капітальні вкладення та ін.;
- визначення узагальнюючої оцінки активів і способів оптимізації їх структури.

Таблиця 1

**Сутність та характеристика основних елементів активних операцій
комерційного банку**

Елемент	Характеристика елемента
<i>Грошові кошти</i>	- акумулювання коштів на кореспондентському рахунку в НБУ; - акумулювання коштів у касі; - розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках (рахунки ностро); - розміщення коштів у депозити в інших банках.
<i>Кредитний портфель</i>	- надання кредитів юридичним особам у національній та іноземній валютах (у тому числі прострочені та пролонговані); - надання кредитів у національній валюті фізичним особам (у тому числі прострочені та пролонговані); - надання міжбанківських кредитів у національній та іноземній валютах (у тому числі прострочені та пролонговані).
<i>Цінні папери на продаж</i>	- вкладення в державні та корпоративні цінні папери на продаж.
<i>Інвестиційний портфель</i>	- вкладення в державні та корпоративні цінні папери на інвестиції; - вкладення в статутні фонди підприємств та організацій.
<i>Майно та нематеріальні активи</i>	- вкладення в основні засоби; - вкладення в товарно-матеріальні цінності; - вкладення в нематеріальні активи.

Активні операції комерційні банки здійснюють у межах реально наявних ресурсів, тобто у межах залишку грошових коштів на кореспондентському рахунку в НБУ.

Кредитні та інвестиційні види активних операцій є одними із найдохідніших для комерційних банків.

Інформаційне забезпечення аналізу активів складається з:

- правової інформації, що міститься у законах України, які регулюють економічну діяльність банків (Закон «Про банки та банківську діяльність», Закон «Про оподаткування прибутку підприємств» тощо);
- директивна інформація, що міститься у постановах Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказах Міністерства фінансів та інших міністерств і відомств (Інструкція НБУ «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків», Інструкція «Про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України»);
- нормативно-довідкова інформація, що міститься у збірниках галузевих, відомчих, міжгалузевих нормативів, каталогах, проспектах тощо;
- інформація бізнес-планів та прогнозів;
- обліково-економічна інформація, яка є основним видом фактографічної інформації.

УДК 336

Ірина Химич, к.е.н., асистент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Iryna Khymych

FINANCIAL RESOURCES AS THE BASIS OF THE ENTERPRISE COMPETITIVENESS

Незалежно від сфери функціонування суб'єкта господарювання його фінансово-господарська діяльність пов'язана з формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів, що мають створити передумови для стабільного процесу виробництва, постійного зростання, конкурентоспроможності підприємства на ринку тощо. Адже, відомо, що:

1. Стабільність функціонування підприємства ґрунтується на достатності фінансових ресурсів та їх стабільному кругообігу.

2. Перспективи розвитку підприємства визначаються його можливостями у нарощенні та залученні фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси – це грошові кошти, що перебувають у розпорядженні підприємства та беруть участь у процесі відтворення.

Зв'язок між фінансовими ресурсами і грошовими коштами виявляється у тому, що грошові кошти є матеріальним вираженням фінансових ресурсів. Таким чином, до фінансових ресурсів належать грошові фонди й та частина грошових коштів, яка використовується в нефондовій формі.

Залежно від власності фінансові ресурси можуть бути власними та позиковими (рис. 1).

Фінансові ресурси підприємств - це їх власний та залучений грошовий капітал, який вони використовують для формування власних активів і здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання доходу, прибутку.

Власний та залучений капітал, з одного боку, формує фінансові ресурси підприємства і бере участь у фінансуванні його активів, з іншого боку, становить